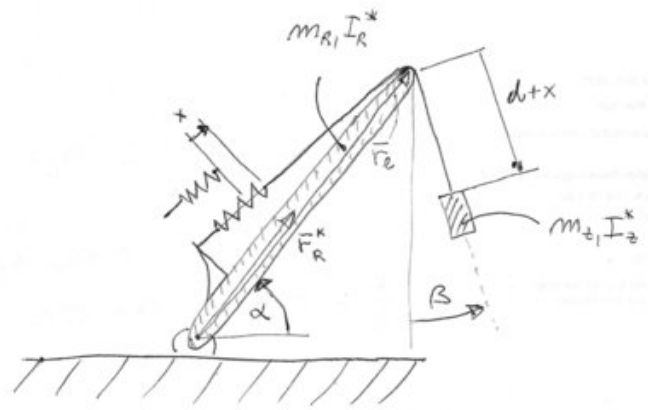

1.

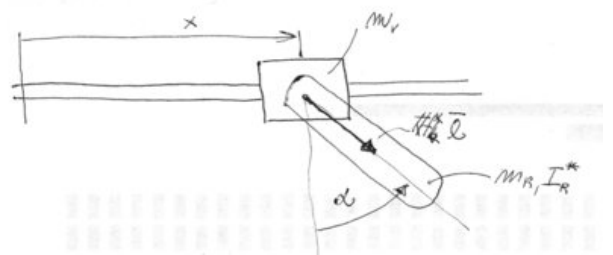
Cez rameno s dĺžkou $|\vec{r}_l| = l$ je prevesené lanko, ktorého jeden koniec je uchytený pomocou pružiny s tuhosťou k na rameno a druhý koniec je uchytený na závažie s hmotnosťou m_Z . V prípade že je pružina v uvoľnenom stave, nech je vzdialenosť ťažiska závažia od horného konca ramena d . Moment zotrvačnosti závažia vzhľadom na os prechádzajúcu kolmo na papier a jeho ťažiskom je I_Z . Predpokladáme, že ťažisko ramena je v jeho strede a že na jeho hornom konci sa lanko prešmykuje bez trenia. Rameno má hmotnosť m_R a moment zotrvačnosti okolo osi prechádzajúcej jeho ťažiskom I_R . Hmotnosť lanka považujeme za zanedbateľne malú.

(1) Nájdite vyjadrenie vektora rýchlosti závažia vzhľadom na os otáčania ramena pomocou natiahnutia pružiny x a uhlov α a β . (2) Nájdite Lagrangeovu funkciu systému vyjadrenú pomocou geometrických stupňov voľnosti α , β a x . (3) Vyjadrite Lagrangeovu pohybovú rovnicu ktorú získame derivovaním pomocou x .

2.

Po vodorovnej kolajničke sa pohybuje vozík s hmotnosťou m_v . Na vozíku je otočné rameno poháňané motorom. Rameno má hmotnosť m_R , moment zotrvačnosti I_R a poloha jeho ťažiska vzhľadom na ťažisko vozíka je daná vektorom $\vec{l}$. Moment trecích síl pôsobiacich proti otáčaniu ramena je $\vec{D}_{tr} = -\kappa\vec{\alpha}$.

(1) Nájdite Lagrangeovu funkciu systému ak nepôsobí motor ani trecie sily. (2) Nájdite pohybovú rovnicu pre otáčanie ramena ak uvážime pôsobenie momentu motora $D_M(t)$ a trecích síl v otáčaní. (3) Akým momentom sily musí pôsobiť motor otáčajúci rameno v rôznych okamžikoch času, ak počas rozbiehajúceho sa vozíka, t.j. $x(t) = (1/2)at^2$, dvíha rameno z polohy $\alpha = 0$ rovnomerne otáčavým pohybom, t.j. $\alpha(t) = \omega t$? (4) Akú prácu v takomto prípade vykoná motor otáčajúci rameno pri zdvihnutí do $\alpha = \pi/2$ za čas T ?